

Souhrnná teritoriální informace Tunisko

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem ČR v Tunisu (Tunisko) ke dni 13. 10.
2020 12:05

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled (s.2)
2. Zahraniční obchod a investice (s.8)
3. Vztahy země s EU (s.14)
4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR (s.17)
5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu (s.22)
6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu (s.26)
7. Kontakty (s.33)

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled

Tuniská republika je stát v severní Africe, hraničící na západě s Alžírskem a na východě s Libyí. Tunisko je republika prezidentského typu s jednokomorovým parlamentem. V roce 2019 proběhly v Tunisku prezidentské a legislativní volby a 23.10.2019 se stal **prezidentem republiky** ústavní právník Kais Saied, nezávislý kandidát bez předchozí politické zkušenosti. **Předsedou parlamentu** je Rached Ghannouchi, který je předsedou nejsilnější politické síly v zemi, kterou je islámské hnutí Ennahdha. Tunisko se od revoluce v roce 2011 demokratizuje, změny se však nepromítají na regionální úroveň a potřebná industrializace země je pomalá, což vede k zaostávání regionů a růstu napětí mezi centrem a regiony. Tunisko je první zemí arabského světa, kde žijí společně modernisté, laici a islamisté. Konstruktivní a demokraticky probíhající přeměna země, která následovala po Jasmínové revoluci (14.1.2011) a Arabském jaru, byla oceněna mezinárodním společenstvím udělením Nobelovy ceny míru 2014. Arabské jaro však negativně ovlivnilo podnikatelské prostředí, ekonomika je provázena slabým růstem, neformální sektor dosáhl 40% a přetrvává nesouhlas s realizací tolik potřebných reforem, což vede k zaostávání země. V roce 2018 proběhly volby do místních samospráv, kdy implementace volebních výsledků změnila poměry ve státě, v němž byla dosud po 62 let moc soustředěna do rukou ústředních orgánů a guvernérů, na participativní demokracii místních samospráv. Volby do místních samospráv 2018 měly i další prvenství a tím bylo umožnění výkonu volebního práva ozbrojeným složkám, u této premiéry však zůstalo a příslušníci silových složek již v roce 2019 nevolili. Legislativní volby v roce 2019 nastolily nové uspořádání sil v Parlamentním shromáždění lidu, které se dále fragmentovalo, což vede ve sněmovně k vytváření ad hoc koalicí. Vládu se podařilo sestavit až na druhý pokus, první pokus 10.1. 2020 nominanta vítězného islámského hnutí Ennahdha důvěru parlamentu nezískal, hrozilo rozpuštění sněmovny a opakování legislativních voleb. V "poslední minutě" získal důvěru Parlamentního shromáždění lidu kabinet Elyese Fakhfakha. Pilíři tuniské ekonomiky zůstávají **těžba fosfátů, zemědělská výroba, zpracování potravin, turistický ruch a pomalu rostoucí průmyslová výroba**. Tunisko zaznamenalo v roce 2019 růst 1 % doprovázený inflací 5,7%, který zdaleka nedostačuje na řešení kumulovaných problémů. Nezaměstnanost zůstává vysoká, dluh roste, valut se nedostává a zajištění makroekonomické stability zůstává prvořadou nutností. Neefektivní státní služba a ztrátové státní podniky vyžadují zásadní modernizaci, stejně jako důchodový systém, dále je nutné restrukturalizovat veřejné banky. Vyrovnaní deficitního rozpočtu, způsobeného v posledním roce zejména akvizicemi energií, vyžaduje zlepšit výběr daní a omezit výdaje, to platí zejména pro celoplošné dotace základních potravin a energií. Důsledkem nahromaděných a neřešených problémů je rostoucí paralelní ekonomika a stávky v oblasti dopravy, školství a zdravotnictví. Přes značné problémy, se kterými je Tunisko konfrontováno, uvolnil Mezinárodní měnový fond (MMF) k čerpání prostředky z rozšířeného zdrojového nástroje v celkové výši 3 miliardy USD čtyřletého programu MMF Extended Fund Facility na podporu reformního úsilí Tuniska (2016-2020). Největším rizikem pro demokratický vývoj Tuniska je hrozící sociální nestabilita, která je důsledkem vysoké nezaměstnanosti, rychle rostoucí inflace a finanční tíže, která dopadá na kupní sílu obyvatel, ale i geopolitické hrozby, které představují pro Tunisko obě sousední země. Chmurný výhled dále prohlubuje výpadek ekonomiky v souvislosti s celostátní úplnou karanténou vyhlášenou od 16.3. do 3.5. 2020 s postupným etapovitým rozvolňováním do 14.6. 2020 k zamezení šíření pandemie koronaviru COVID-19 a z toho plynoucí značně omezená turistická sezóna 2020.

Podkapitoly:

- 1.1. [Oficiální název státu, složení vlády](#)
- 1.2. [Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení \(vč. národnosti, náboženských skupin\)](#)
- 1.3. [Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let \(nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti\). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.](#)
- 1.4. [Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let](#)
- 1.5. [Platební bilance \(běžný, kapitálový, finanční účet\), devizové rezervy \(za posledních 5 let\), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba](#)
- 1.6. [Bankovní systém \(hlavní banky a pojišťovny\)](#)
- 1.7. [Daňový systém](#)

1.1 Oficiální název státu, složení vlády

V čele vlády Tuniské republiky stojí od 1.9.2020 **předseda vlády** Hichem Mechichi, kterému se podařilo sestavit nepolitickou vládu, která vystřídala předchozí vládu Elyese Fakhfakha, která vzešla z legislativních voleb na podzim 2019, ale zůstala u moci velmi krátce (5 měsíců), Hichem Mechichi vykonával v předchozí vádě funkci ministra vnitra.

Složení vlády, která získala důvěru Parlamentního shromáždění lidu dne 1.9.2020

Ministři/ministryně:

- Ministr národní obrany: Brahim Bartaji
- Ministr vnitra: Taoufik Charfeddine
- Ministr spravedlnosti: Mohamed Boussetta
- Ministr zahraničních věcí, migrace a Tunisánů žijících v zahraničí: Othman Jerandi
- Ministr hospodářství, financí a podpory investic: Ali Kooli
- Ministr komunikačních technologií: Mohamed Fadhel Kraiem
- Ministr dopravy a logistiky: Moez Chakchouk
- Ministr pro výstavbu, bydlení a infrastrukturu: Kamel Doukh
- Ministryně pro státní majetek a katastrální věci: Leila Jaffel
- Ministr zdravotnictví: Faouzi Mehdi
- Ministr pro církevní záležitosti: Ahmed Adhoum
- Ministryně zemědělství, vodních zdrojů a mořského rybolovu: Akissa Bahri
- Ministryně průmyslu, energie a těžby: Salwa Essghaier
- Ministr pro místní záležitosti a životní prostředí: Mustapha Aroui
- Ministryně pro ženu, rodinu a seniory: Imen Houimil
- Ministr sociálních věcí: Mohamed Trabelsi
- Ministr mládeže, sportu a profesionální integrace: Kamel Deguiche
- Ministr obchodu a rozvoje exportu: Mohamed Boussaid
- Ministr kultury: Habib Ammar (zástup za odvolaného ministra)
- Ministr turismu: Habib Ammar
- Ministr školství: Fethi Sellaouti
- Ministr pro vysoké školy a výzkum: Olfa Ben Ouda

Ministři/ministryně úřadu vlády:

- Ministr u předsedy vlády pověřený vztahy se sněmovnou (ARP): Ali Hafsi
- Ministryně u předsedy vlády pověřená státní službou: Hasna Ben Slimane
- Ministryně u předsedy vlády pověřená vztahy s ústavními instancemi a občanskou společností: Thouraya Jeribi

Státní tajemníci/tajemnice:

- Státní tajemník u ministerstva hospodářství, financí a podpory investic pověřený veřejnými financemi a investicemi: Khalil Chtourou
- Státní tajemník u ministertva zahraničních věcí, migrace a Tunisánů žijících v zahraničí: Mohamed Ali Nafti
- Státní tajemnice u ministerstva mládeže, sportu a profesní integrace: Sihem Ayadi

1.2 Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)

- Počet obyvatel: 11 800 000
- V Tunisku žije ještě 1 000 000 Libyjců
- Demografické složení: Arabové (98%), Berberři (1%), menšiny Evropanů a Židů (1%)
- Jazyk: tuniská arabština, francouzština nebo arabština

- Vyznání: muslimské sunnitského typu (99%), judaismus (1%)
- Průměrný roční přírůstek: 20,5%
- Diaspora: 1 282 371 žije převážně ve Francii a v Německu, ženy 26%, děti a mládež do 16 let tvoří 25%

Poznámka k diaposíře: Diaspora udržuje hospodářské styky s domovinou a finanční zdroje transferované ze zahraničí do Tuniska představují 8,4% HDP a převyšují přímé zahraniční investice o 100% .

- Průměrný počet dětí v rodině: 2,4
- Úroveň alfabetizace: 81,8% (u mužů 89,6% a u žen 74,2%)

1.3 Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.

	2015	2016	2017	2018	2019
HDP per capita (USD)	3 867	3 697	3 482	3 453	3 287
růst HDP (%)	1,7	1,0	1,9	2,7	1,0
míra inflace (%)	4,9	3,7	6,4	7,5	5,7
nezaměstnanost (%)	15,2	15,5	15,4	15,5	15,5

(Údaje podle finančních statistik Centrální banky Tuniska)

1.4 Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
bilance příjmů a výdajů státního rozpočtu (M TD)	-7368,9	-7551,7	-7935,4	-9870,6	-11722	
investiční přímé výdaje	73,7	88,5	590,4	178,5	151,9	79,2

rozpočtu (M TD)						
vládní střednědobé a dlouhodobé půjčky (M TD)	1196,4	1328,7	2218,2	3870,6	3557,3	4609

(Údaje podle finančních statistik Centrální banky Tuniska mimo privatizace a dary)

1.5 Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Vyrovnanost, finančních transakcí (% HDP)	-3,86	-5,3	-6,23	-5,9	-4,56	-4,41
Zahraniční zadluženost (M TD)	36512	42009	49460	62625	78370	94000
Míra zadlužení (% GNI)	44,3	48,7	62,4	70,2	77,9	72,7
Dluhová služba (M TD)	2979	3243	5199	7005	7932	9588
- z toho úrok (M TD)	865	960	1986	2259	2801	3195
Rezervní aktiva (M TD)	14256	15038	13896	13894	15547	19665

(Údaje podle finančních statistik Centrální banky Tuniska)

1.6 Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

BCT Centrální banka Tuniska, guvernér Marouane El Abassi

Hlavní banky:

- ATB Arab Tunisian Bank
- BFT Banque Franco-Tunisienne
- BNA Banque Nationale Agricole
- ATTIJARI Banque Attijari de Tunisie
- BT Banque de Tunisie
- AB Amen Bank
- Citibank
- ABC Arab Banking Corporation
- BIAT Banque Internationale Arabe de Tunisie
- STB Société Tunisienne de Banque
- TSB Tunisian Saudi Bank
- UBCI Union Bancaire pour le Commerce et l'Industrie
- UIB Union Internationale de Banques člen SOCIETE GENERALE, *jako Komerční banka CZ*
- BH Banque de l'Habitat
- BTS Banque Tunisienne de Solidarité
- QNB Qatar National Banque
- BTK Banque Tuniso-Koweitienne
- BTE Banque de Tunisie et des Emirates
- BFPME Banque de Financement des Petits et Moyennes Enterprises
- BTL Banque Tuniso - Lybienne
- BZ Banque Zitouna
- Al Baraka Bank Tunisia
- Wifak Bank

Pojišťovny: (na trhu působí 22 pojišťoven a 3 v režimu "off shore")

Komerční exportní zajištění poskytují:

- ASSURCREDIT
- COTUNACE
- TUNIS-RE
- CGA - *Všeobecný pojišťovací výbor „CGA“ má právní autonomii Ministerstva financí, chrání práva pojištěnců a dohlíží nad schopnostmi společností dostát svým závazkům.*

1.7 Daňový systém

Daňové zatížení (fiskální tlak) je 25,3%, přímé daně jsou 63,3% a nepřímé 36,7%. Malé podniky s obratem 30 000 TD/rok mohou být od daně osvobozeny, podniky s obratem do 100 000 TD platí paušální daň 1500 TD/měsíčně. Malá řemesla platí roční paušál 100 DT respektive 200 DT, pokud jsou ve městě. Základní sazba daně z výnosu společnosti je 30%, zvýšená sazba 35% se aplikuje u finančnictví, telekomunikací, pojištění, těžby, rafinerie a distribuce paliv, naopak snížená sazba 10% u umělecké výroby, zemědělství a rybolovu. Daň se platí ze zisku, tedy po odpočtu nákladů: amortizace (lineární, progresivní nebo regresivní), úhradě pohledávek (pochybné pohledávky se uznávají jen v určeném limitu), dary a subvence v rozsahu 2% obratu. Společnosti se daní srážkou u zdroje nebo zálohově ve třech termínech (červen, září a

prosinec a to vždy po 30%). Roční zúčtování se aplikuje jen v případě, že společnost nesídlí v Tunisku nebo se daní u zdroje. Další daně, které podniky platí jsou 1 nebo 2 % z objemu mzdových prostředků před zdaněním na odborné vzdělávání (u strojírenských oborů 1%, ostatní 2%). Příspěvek do fondu ubytování pracujících ve výši 1% objemu mzdových prostředků před zdaněním. Koncesionáři automobilů a franšisanti, kteří se nepodílí na integraci v rozsahu alespoň 30% prodaného automobilu, jsou zdaněni daní ve výši 35%, rovněž velkoobchody platí daň 35%. V období 1.1.2019 – 31.12.2020 se zavádí pro hotely, které podstoupí modernizaci, daňová úleva ve výši 25% z reinvestované částky, hotel však nesmí propustit po dobu rekonstrukce personál. **Daň z příjmu fyzických osob** se platí z částky po odpočtu, odpočet je u daně z příjmu fyzických osob 10%, u rent 25%, u starobních důchodů 80%. Dani z příjmu je podrobena každá fyzická osoba s obvyklým místem pobytu v Tunisku, nerezidenti platí daně z příjmu u zdroje. Slevy na dani se poskytují v případě životního pojištění a rodinám. Daň z příjmu je progresivní, nejběžnější sazba pro platové rozmezí 1500-5000 TD je 15%. Další sazby jsou aplikovány podle rozmezí příjmu takto: 5000 - 10000/20%, 10000 - 20000/25%, 20000 - 50000/30%, 50000+/35%. Příjmy do 1500 TD jsou od daně z příjmu osvobozeny. Od daní jsou dále osvobozeny příjmy z úroků z uložených deviz nebo z vkladů vedených v konvertibilních dinárech, od zdanění jsou osvobozeny úroky ze spořitelních vkladů u vybraných spořitelén. **Daň z přidané hodnoty:** základní sazba DPH je 18%, snížená sazba 6% je aplikována u hnojiv, umělecké výroby, léčiv, potravin a lékařských služeb, další sazba 12% se uplatňuje u výpočetní techniky a služeb. U malých automobilů například ŠKODA Fabia se aplikuje pro nízko příjmové vrstvy obyvatel srážka 5000 DT pro 1 takový automobil v rodině. Alkohol, kožedělnictví, výrobky přesného strojírenství a drahé kovy jsou zatíženy daní 29%. DPH zaplacená na vstupu je odečitatelná. **Nulová daň se aplikuje u:** Chleba, cukru, oleje ze zrn, mléka, rajčatového protlaku, kuskusu, knih a novin. Od DPH je dále osvobozena letecká a námořní doprava a bankovní poplatky. **Ostatní daně:** Spotřební daň je obvyklá od 10 - 150%, vysoká spotřební daň se vyměřuje u tvrdého alkoholu a luxusních automobilů. Automobilová paliva, tabák, víno a pivo jsou zatíženy zvláštní sazbou. Právo zápisu nemovitosti do katastru je spojeno s poplatkem 5% z ceny nemovitosti, v případě podniku platí snížená sazba 2,5%. Dědictví a dary mezi manžely jsou zdaněny sazbou 2,5%, mezi sourozenci 5%, mezi ostatními příbuznými 25-35%. V případě vynesení rozsudku uložení pokuty se hradí daň 5% z hodnoty sankce. Daň ze sjednané pojišťovací smlouvy za dopravu je poplatek z pojistného, který činí 5% u lodní a letecké dopravy a 10% u ostatních druhů doprav.

Zákon o rozpočtu 2020 (*Loi de finance 2020*): Rozpočet 2020, který již zohledňuje výpadek tuniské ekonomiky a turistiky způsobené koronavirovou krizí je na historicky nejvyšší a je navržen pro 47 MLD TD. Je sestavený jako deficitní (-5,3%), protože se očekává pokles růstu -4%, to odpovídá ztrátě hrubého domácího produktu o -6%. V rozpočtu 2020 chybí 12,465 MLD TD. 8,075 MLD TD bude získáno na mezinárodním finančním trhu s úrokem 2% a 6,5 MLD TD bude zajištěno formou rozpočtových přesunů. Z hlediska užití rozpočtu připadá 22% na splácení předchozích dluhů a 14% jsou mzdové náklady zaměstnanců státních podniků a zaměstnanců státu. Ze státních podniků jsou těmi nejvíce problémovými tyto: národní letecký přepravce TUNISAIR, dodavatel elektřiny STEG, těžební společnost fosfátů CPG a výrobce hnojiv a kyseliny fosforečné GCT.

2. Zahraniční obchod a investice

Pilíři tuniské ekonomiky jsou těžba fosfátů, zemědělská výroba, zpracování potravin, turistika a rostoucí průmyslová výroba. Tunisko je vzhledem ke své výhodné geografické poloze, legislativnímu rámci, vzdělanosti a kompetentnosti personálu cílem zahraničních investic, zejména pak Francie, Německa, Itálie a Španělska. V roce 2019 Tunisko zaznamenalo rekordní obchodní deficit ve výši 19 MLD TD, což pak odpovídá nárůstu o 135% vůči roku 2010. Na tomto deficitu se negativně podílí akvizice energií a pokračující expanze veřejného sektoru. Tunisko vidí svoji perspektivu v oblasti kooperace a průmyslové spolupráce s Evropou, které se nedostává pracovních sil. Tuniská ekonomika je oborově zaměřena na strojírenství, elektro a elektroniku, textil a obuv, chemický průmysl (průmyslová hnojiva, plasty, farmacie), potravinářské zemědělství, výpočetní technologie a energetiku. Průmysl zajišťuje 30% HDP a je z 85 % exportován. Tunisko se potřebuje zapojit do hodnotových řetězců, ty jsou řešením nezaměstnanosti mladých kvalifikovaných Tunisanů. Katalyzátorem průmyslové spolupráce Evropa – Tunisko jsou inovace, zóny konkurenceschopnosti a **nový investiční rámec** vyhlášený v roce 2016, zaměřený na zjednodušení přístupu investorů na tuniský trh.

Podkapitoly:

- 2.1. [Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo](#)
- 2.2. [Teritoriální struktura – postavení v \(k\) EU](#)
- 2.3. [Komoditní struktura](#)
- 2.4. [Zóny volného obchodu \(VT parky, investiční zóny\)](#)
- 2.5. [Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu \(odvětvová a teritoriální struktura\)](#)
- 2.6. [Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu \(omezení, pobídky pro investory\)](#)

2.1 Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo

	2015	2016	2017	2018	2019
Vývoz (M TD)	27607,2	29145,6	34426,6	40987	43855
Dovoz (M TD)	39609,7	41746,8	50021	60010	63264
Saldo (M TD)	-12002,5	-12601,2	-15592,1	-19023	-19409
Krytí dovozu vývozem (%)	69,70	69,82	68,83	68,3	69,3

(Údaje podle finančních statistik Centrální banky Tuniska)

Obchodní deficit Tuniska je kolosální a dosahuje 19409 M dinárů (M DT). **Dovoz** celkově narostl o 5,4%. Pro nárůst je rozhodující dovoz plynu z Alžírsko v objemu 3692 MTD, akvizice energií představuje 40%, oproti předchozím rokům: 32%/

2018 a 26%/2017. U vybavení dovoz narostl o 9,5%, přehnané dovozy, hodnocené jako zbytné, zůstávají achillovou patou tuniské ekonomiky a tento stav se nedaří zvrátit po desetiletí, roste i dovoz základních poživatin (+ 0,9%). Na dosaženém mírném růstu ekonomiky v roce 2019 se podílela těžba fosfátů (+21,3%), strojírenství a elektroprůmysl (+12,3%), textil a kožedělná výroba (+4,2%), energie (+3,9%) a ostatní výroba (+ 12,2%). Zemědělská výroba zaznamenala pokles o 13% a to přes vynikající úrodu oliv, která však měla pro tuniský export negativní dopad, protože se vynikající úrodě těšilo celé středomoří a tuniská produkce oliv dosahuje jen 25% neúspěšnějšího producenta oliv, kterým je Španělsko. **Export** narostl o 7%, tuniský export do Evropské unie představoval v roce 2019 73,9% celkového exportu a narostl o 7,7%. Na jeho nárůstu se podílelo Německo (+14,6%), Itálie (+8,8%), Francie (+6,2%), naopak pokles exportu byl zaznamenán do Španělska (-19,6%) a Nizozemí (-7,5%). **Deficitní obchodní výměnu** má Tunisko s Čínou -5 852 M TD, s Itálií - 2 668 M TD, Tureckem - 2 467 M TD, Alžírskem - 3 083 M TD a Ruskem - 1 403 M TD. **Kladnou obchodní bilanci** má Tunisko s Francií + 3 778 M TD, Libyí 1 377 M TD, Marokem 410 M TD i Českou republikou, podobně dále. V rámci Magrebu se zvýšil export do Libye + 20,4%, Maroka +15,4% i Alžírsku + 3,7%.

2.2 Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Tabulka uvádí **tradiční země tuniského dovozu a vývozu**

Hlavní teritoria tuniského vývozu	Hlavní teritoria tuniského dovozu
Francie	Itálie
Itálie	Francie
Německo	Německo
Španělsko	Rusko
Alžírsko	Španělsko
Libye	Alžírsko
Velká Británie	Spojené státy americké
Spojené státy americké	Velká Británie
Nizozemsko	Belgie
Belgie	Nizozemsko

2.3 Komoditní struktura

Vývoz	Dovoz
Elektrická stroje a zařízení	Elektrické stroje a zařízení
Textil	Textil
Ropné produkty	Stroje a mechanická zařízení
Zboží z kůže a obuv	Vozidla a traktory
Olivový olej	Plasty
Anorganické chemické produkty	Obilniny
Hnojiva	Kovy a ocel
Ovoce, suché ovoce, citrusy a melouny	Zemní plyn
Fosfáty	Léčiva
Ryby a rybí výrobky	Optika a vědecké přístroje

2.4 Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)

Technoparky v Tunisku zastřešuje "Tunisia Technoparks", který vznikl v září 2013. Sdružování do center s obdobnou technickou a technologickou expertizou má vést ke vzájemnému využívání synergií členů s příbuzným odborným zaměřením s cílem vytvořit integrální prostředí pro rozvoj malých a středních firem působících v daném oboru. Technoparky jsou podle národní strategie místy rozvoje výzkumu, inovací a výroby s vysokou přidanou hodnotou, jsou veřejně prospěšnými organizacemi pracujícími pod záštitou věcně příslušné složky státní správy Tuniska. Největším z 10 technoparků, které předjímá **Strategický plán rozvoje Tuniska pro roky 2016-2021** je **Elgazala Technopark Raoued** zaměřený na telekomunikace, dalším centrem rozvoje telekomunikací a mediální techniky je **Technopole Sfax**. Doménou **Ekoparku Borj Cedria** jsou energie z obnovitelných zdrojů. **Biotech PoleSidi Thabet** se specializuje na biotechnologie pro zdravotnictví a na rozvoj farmacie. Doménou **IAA Bizerte** je ekologické a potravinové zemědělství. Rozvoji strojírenství a elektroprůmyslu se věnuje **IME Sousse**. **El Fejja Manouba / Monastir** se specializuje na rozvoj textilního průmyslu a oděvnictví. V **Médenine** je technopole zaměřená na využití bohatství Sahary, která již zabírá 75% území Tuniska. Kromě technologicky zaměřených technopolí jsou ve městech Gabes a Gafsa průřezové technopole. **Technopole Gabesse** soustřeďuje na ekologii chemického průmyslu a recyklaci odpadů a **Technopole Gafsa** podporuje podnikovou sféru.

Zóny volného obchodu (off-shore) byly v Tunisku zavedeny jako nástroj ekonomického rozvoje, existují zde od roku 1972. Off-shore sektor se stal rozhodujícím pro exporty a pro budování infrastruktury, pomocí které se Tunisko bylo schopno zapojit do mezinárodní dělby práce a světového hodnotového řetězce. Cílem off-shore podniků bylo vytvořit plně exportním společností v Tunisku speciální režim za podmínky exportu celé produkce mimo Tunisko. Postupně

bylo tolerováno umístit od 2. roku exportu 20-30% produkce na domácí trh, v roce 2014, který byl zvláště špatný nebo v souvislosti s momentální koronavirovou krizí 2020 je dovoleno 50% produkce umístit na místním trhu, nejedná se však o export a tržby z takového prodeje jsou v "nekonvertibilním dináru". Základní výhodou v režimu off-shore byla nulová daň prvních 10 let činnosti takového podniku v době, kdy podniky v běžném režimu danily 35%, v roce 2014 byla zavedena daň 10% v režimu off-shore a snížena daň v podnicích všeobecného režimu na 25%, od roku 2018 je daň 20% ve všeobecném režimu a 10% v režimu off-shore. Podnikající v režimu off shore platí jen daň z osobního vozidla, daň z jeho provozu a příspěvek na sociální zabezpečení zaměstnanců. V roce 2017 bylo Tunisko zařazeno na seznam daňově nespolupracujících zemí, což je vážná hrozba pro vyloučení ze spolupracovatelských programů EU. Po vyjasnění situace a přijetí prvních opatření bylo Tunisko přemístěno z "černého" seznamu na "šedý" seznam zemí, se kterými bude jednáno a které budou podrobeny přezkoumání. Podmínkou vyřazení i z tzv. šedého seznamu je ukončení dvojího přístupu v případě dvou odlišných daňových režimů. V Tunisku jsou dvě off-shore zóny, **severní off-shore zóna Bizerte a jižní off-shore zóna Zarzis**. Jedná se o dva hlubokovodní přístavy (7-11 m), které umožňují dovoz veškerého materiálu i strojů k zušlechťování do Tuniska a usnadňují následný povinný export. Tunisko vstupuje do režimu off-shore jen svojí námezní pracovní silou, která zde pracuje podle flexibilního pracovního práva, které nemá jinde v zemi období za průměrnou mzdu v šestidenním pracovním týdnu 133 EURO. Provozovatel "off shore zóny" nabízí k pronájmu volnou nebo zastavěnou plochu, která zůstává v majetku pronajímatele kromě staveb a technologií, které jsou majetkem nájemce a jsou daňově odpočítatelné a nájemce je oprávněn k zástavě bance pro svoji další kapitalizaci. Podíl podniků pracujících ve výhradně exportních podmínkách (off-shore) je 44% z celkového počtu podniků v Tunisku, z tabulky plyne že režim off-shore je nejvíce zastoupen v textilním a oděvním průmyslu, v kožedělném průmyslu a výrobě obuvi a také ve výrobě elektrospotřebičů.

Tabulka s celkovým počtem podniků v Tunisku s rozlišením off-shore režimu (*ZEF - Zone Economique Franche*)

Průmyslový sektor	ZEF - Výhradně exportní podniky	Ostatní podniky	Podniky celkem	Procento ZEF	Průmyslová skladba podniků v procentech
Potraviny	214	875	1089	20	20,4
Keramika a sklo	19	395	414	4,5	7,8
Strojní a slévárenství	187	448	635	30	11,9
Elektronický, elektrotechnický, domácí spotřebiče	226	113	339	67	6,3
Chemický	139	423	562	24	10,5
Textilní a	1311	286	1597	82	30

oděvní					
Dřevozpracující, korek, vybavení	17	167	184	9	3,5
Kožený a obuv	165	63	228	72	4,3
Služby	72	211	283	25	5,3
Σ	2350	2981	5331	44	100

2.5 Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Přímé zahraniční investice ztrácí dynamiku, v roce 2019 klesly o -7,6% na 2648,2 M TD oproti roku 2018. Exportnímu potenciálu se těší **telekomunikační technologie a služby** v telekomunikacích (sdílená klientská centra) a **výroba dílů automobilů**. V létě 2019 zahájilo Tunisko asamblážní výrobu prvního automobilu, pick-up PEUGEOT 404 v průmyslové zóně El Mghira (Ben Arous). Cílová kapacita asamblážní linky je 7000 automobilů, rozjezd počítá zatím s poloviční kapacitou a místem odbytu budou zejména země subsaharské Afriky a Magrebu. V El Mghira se také vyrábí ve Stelia Aerospace díly dodávané leteckému průmyslu, vyrábí se zde pro ALCEN, ZODIAC, SFFARAN, THALES, AIRBUS. Kromě 38 francouzských podniků jsou zde i podniky italské, britské a americké, které vyrábí subdodávky pro letecký průmysl v Evropě. Tradiční odvětví tuniské ekonomiky, kterým byla **textilní výroba**, přestalo být kompetitivní vůči mzdovým nákladům v Asii (Čína, Indie a Bangladéš), krizi textilního průmyslu, která vyvrcholila v letech 2017-2018 se stále nedaří zastavit i když v roce 2019 došlo k malému oživení. 30 % textilní výroby je určeno na export, jedná se však jen o zušlechtění nebo dokončení polotovaru zahraniční provenience, protože v Tunisku se netká výchozí materiál, ale jen se zde sešívají polotovary a charakter takovéto činnosti nemá vysokou přidanou hodnotu a není tedy dlouhodobě udržitelný, proto se dá očekávat, že zájem o dokončování textilních polotovarů v Tunisku bude i nadále klesat, což způsobí sociální problém žen. Vzhledem k zátěži, kterou představuje pro Tunisko dovoz energií se stává do budoucna vysoce perspektivní oblastí **výroba energie z obnovitelných zdrojů**.

2.6 Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Mezinárodní investiční konference TUNISIA 2020 (2016) odstartovala novou vlnu investičního úsilí v Tunisku. Jeho strategií je otevřenost a liberalizace tuniské ekonomiky, která využívá své strategické polohy vůči Evropě a Blízkému východu s cílem stát se mezinárodní ekonomickou křižovatkou. Nástrojem dynamiky investičního úsilí Tuniska je nový **Investiční zákon** (Loi 82) a jeho prováděcí dekrety: *Investiční orgány* (388), *Investiční pobídky* (389), *Strukturální nomenklatura aktivit* (390) a *Přístup na trh*. Dekret "Přístup na trh" vyjmenovává formou "negativního seznamu" sektory, u kterých je nutno získat zvláštní souhlas státní administrativy před zahájením registrace činnosti. Do negativního seznamu

patří těžba přírodních surovin, všechny druhy doprav, vzdělávání, komunikační technologie, péče o zdraví, trh s nemovitostmi, stavebnictví a veřejné práce, vydavatelství, organizace sportovních a kulturních akcí, sběr a další distribuce textilu, průmyslová činnost, obchodní aktivity a služby. Legislativa definuje **investice národního zájmu**, to je investice větší než 50 M TD, která musí vygenerovat v průběhu 3 let 300 nových pracovních míst, takováto investice je spojena se státní dotací ve výši její třetiny se zastropováním 30 M TD. 40% přidělené dotace bude vyplaceno při realizaci investice a 60% po 3 letech a prokázání, že byla splněna podmínka vytvoření 300 nových pracovních míst. U jiného typu investic na podporu zemědělské produkce a exportu, ochraně životního prostředí, které jsou vyhlášenými preferenčními oblastmi, jakož i programy s vysokou přidanou hodnotou (výroba součástek automobilů a letadel, léčiva), jsou investiční pobídky vyjádřeny v procentech realizované investice a zde je dotace zastropována 2 M TD. Legislativa dále zavádí úlevy poskytované po dobu 5–10 let podle regionu a charakteru aktivit. Se snížením odvodové zátěže lze počítat v okrajových regionech, kde je podporován růst zaměstnanosti. Tunisko si uvědomuje nutnost zahraničních investic pro překonání současné nelichotivé ekonomické situace a pro schvalovací řízení realizace projektů stanovila maximální lhůtu vyřízení projektu 60 dnů, na transfer prostředků do zahraničí (konvertovaných na valutu) prostřednictvím Centrální banky Tuniska stanovila 90 dnů. Novým prvkem je tzv. **jednotná přepážka** zřízená v několika velkých městech, kde se celý proces registrace bude odehrávat. Čas ukáže zda se nejedná jen o marketingovou nálepku. Vytyčené prioritní oblasti pro investice jsou následující: Zemědělství – rybolov, Průmyslové nanotechnologie, Průmyslové biotechnologie, Textil, Elektrotechnický průmysl, Plasty a komponenty, Automobilový průmysl – aeronautický - námořní – železniční, Farmaceutický a lékařský, Obranný, Kultura a kreativita, Odpadní hospodářství, obnovitelné zdroje, Logistika, Turismus. V roce 2019 byl přijat Parlamentním shromážděním lidu zákon **Zlepšení investičního klimatu** (Loi 22), který zjednodušuje zakládání podniků a má zvýšit atraktivitu podnikání v Tunisku. Vláda od nového zákona očekává zrychlení přílivu investic v sektoru s vysokou přidanou hodnotou, které mají urychlit implementaci **Strategického plánu 2016-2020**.

Orientace strategického plánu 2016-2020 a jeho vazba na investiční cíle:

- Řádná správa státu a reformní úsilí zaměřené na regionální rozvoj
- Přeměna laciné ekonomiky na rozvinutou diverzifikovanou a mezinárodní ekonomiku schopnou generovat nové pracovní příležitosti
- Integrovaný konkurenceschopný sociální rozvoj s vysokou přidanou hodnotou
- Konkrétní dopad proexportního zaměření v regionech
- Ekologicky udržitelná ekonomika

3. Vztahy země s EU

Evropská unie (EU) je tradičním obchodním partnerem Tuniska, zahraniční obchod Tuniska s EU představuje téměř 75% jeho celkové obchodní výměny. Partnerství EU a Tuniska se datuje rokem 1969, kdy byla uzavřena **Obchodní dohoda**, na kterou navázala **Asociační smlouva, 1998**. V roce 2008 smluvní strany sjednaly **Zónu volné výměny pro průmyslové výrobky**, která měla rozhodující vliv na industrializaci země. 19. 11. 2012 následovalo **Privilegované partnerství**, poté **Akční plán politiky evropské spolupráce 2017-2020** a **Společná strategie**, která vytvořila jednotný rámec pro poskytování finanční pomoci z nástroje **Evropského sousedského partnerství**. Další etapou prohloubení spolupráce mělo být sjednání **Hlubkové a komplexní dohody o zóně volného obchodu (ALECA/DCFTA)**, která se začala projednávat v říjnu 2015, jednání však nijak nepokročila, a proto byla v předvolebním období 2019 přerušena a zatím nedošlo k jejich obnově. Dosavadní zkušenost však ukazuje, že tuniské obavy z ohrožení tuniského zemědělství jsou natolik silné, že sjednání dohody v oblasti zemědělství nebude pravděpodobně ani výhledově možné. V oblasti služeb sjednání dohody tuniská strana spojuje s usnadněním pohybu pracovní síly v rozsahu, který není přijatelný pro členské státy EU. Členské státy EU jsou hlavním donorem finanční pomoci Tunisku, kumulovaná nenávratná pomoc z nástroje evropského sousedství již přesáhla jednu miliardu EURO. Priority partnerství jsou definovány v oblastech: Inklusivní a udržitelný socio-ekonomický rozvoj, mládež a pokračování demokratizačního procesu, mobilita a migrace, bezpečnost a boj proti terorismu. Strategickým cílem EU je podporovat i nadále ekonomickou transformaci Tuniska, která navazuje na politickou transformaci, která proběhla v období od Jasmínové revoluce (14.12.2011) do schválení demokratické ústavy (26. 1. 2014). Úspěch demokratické přeměny země nyní záleží nejvíce na vývoji ekonomické a sociální situace v následujících letech.

Tunisko bylo v roce 2020 zasaženo, tak jako ostatní státy světa, pandemií **COVID - 19** a spolupráce členských zemí EU s Tuniskem se uskutečňuje v rámci iniciativy **Team Europe**. Tato spolupráce se soustřeďuje na posílení zdravotnických systémů ve spolupráci s multinárodními organizacemi s cílem zmírnit socioekonomické dopady pandemie v zemi.

Podkapitoly:

- 3.1. [Zastoupení EU v zemi](#)
- 3.2. [Obchodní vztahy země s EU](#)
- 3.3. [Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU](#)

3.1 Zastoupení EU v zemi

Délégation de l'Union Européenne en Tunisie, rue de Biwa, B.P.150, 1053 Les Berges du Lac - Tunis, Tunisie

www.eeas.europa.eu@eu/delegations/tunisia

tél: +216 71 960 330, Fax: +216 71 960 302, e-mail: delegation-tunisia@eeas.europa.eu

velvyslanec EU v Tunisku: H.E. Patrice Bergamini

3.2 Obchodní vztahy země s EU

Zejména Francie, Itálie, Německo a Španělsko jsou rozhodujícími partnery Tuniska jak z hlediska objemu obchodní výměny mezi EU a Tuniskem, ale také z hlediska výše bilaterálně poskytované finanční pomoci Tunisku. Podpora Tunisku

ze zdrojů EU se realizuje prostřednictvím společného financování, které objemově představuje částku 300 M EURO ročně z nástroje Evropského sousedského partnerství a realizuje se na priority národního Plánu strategického rozvoje 2016–2020.

3.3 Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

Společná strategie Evropské unie a členských států EU pro roky 2017–2020 pro Tunisko je podpůrným nástrojem národního Plánu rozvoje 2016–2020, který se zaměřuje na zaměstnanost, zejména mladých, implementačním nástrojem je Jednotný rámec, který přiděluje indikativní zdroje po sektorech podle uvedené tabulky.

Prioritní sektory	2017-2020 (M EURO)	Podíl z rozpočtu (v %)
Právní stát a řádná správa	100	20
Investice do budoucnosti – stimulace udržitelného generování pracovních příležitostí	200	38,5
Posílení sociální soudržnosti mezi generacemi a regiony	200	38,5
Posílení rozvoje institucionálních kapacit	6	1
Podpora občanské společnosti	12	2
Σ	600	100

Cílem poskytnuté finanční pomoci je podpořit realizaci hlavních strukturálních reforem, kterými jsou **řádná správa**, zahrnující reformu administrativy, řízení veřejných zdrojů a rozvoj právního státu, **udržitelný sociálně-ekonomický rozvoj**, založený na regionálním a místním rozvoji při současném vytváření konkurenceschopnosti vznikajícího soukromého sektoru **občanské společnosti** jako protipólu neekonomicky fungujícím státním podnikům. Mimo uvedené strukturální reformy patří mezi priority EU transversální témata **mládež** a **rovnost pohlaví**. Dále členské státy poskytují další finanční pomoc ve formě darů nebo půjček, půjčky jsou obvykle transformovány na dary, zejména v případě Německa, Francie a Belgie, kteří považují stabilizaci země jako základní požadavek pro omezení migrační vlny do EU.

EU zahájila evaluaci přínosu spolupráce EU - Tunisko v letech 2011-2019. Cílem nadcházejícího hodnocení bude posoudit, zda spolupráce EU s Tuniskem včetně finanční podpory vedla k udržitelnému rozvoji na národní, regionální i sektorové úrovni. Odpoví na otázku, zda došlo ke snížení chudoby a k ekonomickému růstu, který by byl zároveň inklusivní a udržitelný. V souvislosti s pandemií **COVID- 19** poskytne EU Tunisku makrofinanční pomoc formou půjčky ve výši 600 M EURO splatnou ve lhůtě 15 let a mimořádnou rozpočtovou dotaci 250 M EURO v roce 2020 i v roce 2021. Projekty na podporu zdravotnictví "Essaha Aziza" (Drahocenné zdraví") ve výši 20 M EURO budou posíleny o dalších 40 M EURO a

zadotovány další částkou 70 M EURO na vrub běžících a nevyčerpaných programů, aby se tuniskému zdravotnictví ve 13 vybraných guvernorátech dostalo další podpory zaměřené na pohotovostní službu, rozvoj telemedicíny, natální péči, likvidaci zdravotního odpadu, digitalizaci zdravotnictví, řízení zdrojů léčiv a krizovou koordinaci mezi státním a soukromým sektorem, čerpání zdrojů se uskuteční na základě schválených programů. Další společnou ambicí je rozšířit v letech 2021-2025 program "Essara Aziza" na všech 24 guvernorátů Tuniska.

4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

Tunisko je **tradičním obchodním partnerem ČR v oblasti severní Afriky**, v jeho prospěch svědčí i geografická blízkost pro naše tradičně konkurenceschopné dodavatele v oblastech automobilový průmysl, zdravotnický a farmaceutický průmysl, vodohospodářský a odpadní průmysl, energetický průmysl, železniční a kolejová doprava, kovozpracovatelský průmysl, obranný průmysl. Vzájemný obrat obchodní výměny trvale roste. Tunisko je v Africe pro ČR v současné době 5.nejdůležitějším exportním trhem a 2. nejvýznamnějším dovozním partnerem. V dubnu 2019 se v Tunisku uskutečnilo 4.zasedání Smíšené komise pro česko-tuniskou spolupráci v hospodářské oblasti, jednání zhodnotila dosaženou úroveň vztahů a orientovala budoucí spolupráci do oblastí společného zájmu, viz dále. Další, v pořadí již 5. zasedání Smíšené komise pro česko-tuniskou spolupráci v hospodářské oblasti se předpokládá uskutečnit v letech 2021-2022 v Praze.

Podkapitoly:

- 4.1. [Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let](#)
- 4.2. [10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu](#)
- 4.3. [Vzájemná výměna v oblasti služeb](#)
- 4.4. [České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce](#)
- 4.5. [Smluvní základna mezi oběma státy](#)
- 4.6. [Zahraniční rozvojová spolupráce](#)

4.1 Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let

Údaje v milionech Kč podle MPO ČR	vývoz	dovoz	obrat	bilance
2015	2219	3556	5777	-1317
2016	3139	3551	6690	-411
2017	3457	4220	7627	-762
2018	3520	4997	8517	-1476
2019	3940	5076	8915	-1316

Obchodní relace s Tuniskem je v posledních letech dynamická, **absolutní úroveň obratu dosažená v roce 2019 je rekordní**. V roce 2019 české vývozy do Tuniska vzrostly o 9,8% a dosáhly hodnoty 3940 mil. Kč, tím se stal rok 2019 prozatím nejúspěšnějším rokem z hlediska výše českého exportu do Tuniska. České dovozy z Tuniska ve stejném období vzrostly jen o 1,6% a činily 5076 mil Kč. Dovoz ztrácí dynamiku předchozího období, což vede ke snížení schodku obchodní bilance, i když zůstává stále ve prospěch tuniské strany.

4.2 10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu

Hlavními položkami vývozu do Tuniska jsou stroje a přepravní zařízení (75%), tržní výrobky tříděné podle druhu a

materiálu (11%), chemikálie (7%), různé průmyslové výrobky (5%). Pro export z ČR jsou hlavní komoditou **stroje a přepravní zařízení** (73%) a různé **průmyslové výrobky** (24%).

Vývoz	Dovoz
strojírenství, elektrická zařízení (spínače, kabely, izolátory, kondenzátory)	izolované dráty a kabely, díly pro motory, díly pro auto-průmysl
kotle, motory	kůže a kožené výrobky
plasty a polotovary plastů	textil
polotovary železa, slitiny, hliníkové folie	chemikálie
osobní automobily a traktory	průmyslové výrobky
sklo	minerální paliva
lustry	potraviny, ovoce, rajčata, datle
textilní příze, vlna, plst'	nepoživatelné suroviny
léčiva	nápoje a tabák
kaučuk	rostlinné oleje

4.3 Vzájemná výměna v oblasti služeb

Hlavní položkou služeb je **turistický ruch**. V roce 2019 Tunisko navštívilo 108 000 turistů, což řadí Česko na čtvrté místo za Francii, Rusko a Velkou Británii. Turistický ruch registruje oživení po výrazném poklesu po dvou teroristických útocích mířených na zahraniční turisty (2015 Muzeum Bardo a 2016 letovisko Sousse). Výpadek turistů z Evropy částečně nahradili turisté z Ruska a Alžírsko. Postupné zlepšení přinesla až sezóna 2017 s počtem 61 862 českých turistů a sezóna 2018 s počtem 87 821. Mezi Tunisem a Prahou létá jedenkrát týdně (úterý) ekonomicky výhodná přímá letecká linka Tunisair, kterou začínají Tunisané cestovat na poznávací zájezdy. Cestu lze kombinovat s další přímou linkou do Vídně, která létá ve čtvrtek a v neděli. Předběžná jednání započala na téma přímého leteckého spojení mezi Prahou a Djerbou, kde je hotelová kapacita 40 000 lůžek a potenciál v oblasti geriatry. Na Djerbě Evropané tráví zimní měsíce v prázdných letoviscích a získávají zde na dlouhodobé pobyty slevy. Další možností je využít letovisek mimo hlavní sezónu v oblasti přípravy sportovních klubů, kterým jsou hotelové řetězce schopny připravit výhodné nabídky "à la carte". Ve dnech 12.-16. února 2020 se v Praze na výstavišti v Letňanech uskutečnil veletrh cestovního ruchu **Holiday World 2020**, Tunisko bylo partnerskou zemí 29.ročníku a tuniský ministr cestovního ruchu a řemesel René Trabelsi se účastnil slavnostního zahájení. Slibný plán příjezdu 140 000 českých turistů v roce 2020 do Tuniska nebude splněn z důvodu pandemie **COVID - 19**, která zasáhla i Tunisko, které nyní snížilo původní ambice na 50%.

4.4 České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

automobilový průmysl	Škoda, Tatra
energetický průmysl	AB Komponenty, ZPA Smart Energy, ZEZ Silko
dopravní průmysl a infrastruktura	ŠKODA Elektro
chemický průmysl	Chemoprojekt, Synthesia
vodohospodářský a odpadní průmysl	WITKOVITZ Envi, Hutira, PBS Power Equipment, Aquel Bohemia, Juta, In-ECO Team
sklářský a keramický průmysl	Bohemia, Lasvit, Rudolf Kampf
civilní letecký průmysl	Aero Trade, Aero Vodochody, Aircraft Industries
obrný průmysl	Pamco, Česká zbrojovka
ochrana životního prostředí	Dekonta, Reo Amos
papírnický průmysl	Optaglio
plasty a gumářský průmysl	Osma, Pipelife
zemědělský a potravinářský průmysl	Emco, Hamé
průmyslová klimatizace	Fans
průmyslové sušení	Lac
stavební průmysl	Ravac, Lassersberger, Geosan, PSJ Jihlava, Asfalteros
železniční a kolejová doprava	Bonatrans
telekomunikace, ICT	Optokon

vybavení pro kuchyně a hotely	Blex
zdravotnický a farmaceutický průmysl	Linet, VUEB Phama
zemědělské stroje	Zetor

4.5 Smluvní základna mezi oběma státy

Unijní smluvní vztahy

- Asociační dohoda mezi EU a TR ze dne 24.11.1995, v platnosti od 1998 (1. země Středomoří)
- Dohoda o zóně volné výměny pro průmyslové výrobky mezi EU a TR, v platnosti od 2008
- Dohoda o privilegovaném partnerství mezi EU a TR, v platnosti od 2012

Bilaterální smluvní vztahy

- Dohoda o vědeckotechnické spolupráci mezi vládou ČSSR a vládou TR (18.4.1963)
- Dohoda mezi ČSSR a TR o letecké dopravě (6.4.1963)
- Dohoda o kulturní spolupráci mezi ČSSR a TR. (6.4.1963)
- Dohoda o spolupráci na úseku zdravotnictví mezi vládou ČSSR a vládou TR (29.5.1964)
- Protokol mezi ČSSR a TR o úpravě platů mezi oběma zeměmi (Praha, 3.10.1973)
- Dohoda o hospodářské spolupráci mezi vládou ČR a vládou TR (2.9.1976)
- Konzulární úmluva mezi ČSSR a TR (12.4.1979)
- Smlouva mezi ČSSR a TR o právní pomoci ve věcech občanských a trestních, o uznání a výkonu justičních rozhodnutí a o vydávání a dodatkový protokol (12.4.1979)
- Dodatkový protokol k Dohodě o hospodářské spolupráci mezi vládou ČSSR a vládou TR (2.9.1976)
- Smlouva mezi vládou ČSSR a vládou TR o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a majetku (14.3.1990)
- Dohoda o spolupráci v oblasti cestovního ruchu mezi vládou ČSFR a vládou TR (4.12.1990)
- Obchodní dohoda mezi vládou ČR a vládou TR (4.12.1990).
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou TR o sukcesi do dvoustranných mezinárodních smluv sjednaná výměnou nót (20.11.1995, 18.5.1996)
- Dohoda mezi ČR a TR o podpoře a vzájemné ochraně investic (6.1.1997)
- Dohoda o spolupráci mezi Ministerstvem vnitra ČR a Ministerstvem vnitra TR (10.5.1999)
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou TR o zrušení vízové povinnosti pro držitele diplomatických a služebních pasů ČR a pro držitele diplomatických a zvláštních pasů TR (8.9.1999)
- Dohoda o spolupráci mezi Ministerstvem obrany ČR a Ministerstvem národní obrany TR (11.5.2000)
- Dohoda o hospodářské spolupráci mezi vládou ČR a vládou Tuniské republiky (16.4.2009)
- Smlouva mezi ČR a TR o sociálním zabezpečení (1.12.2017)

4.6 Zahraniční rozvojová spolupráce

V letech 2018-2019 byl v rámci rozvojové spolupráce řešen **projekt na podporu ženské komunity hrnčiček v Sejnane**. Jedná se o sociálně specifickou komunitu žen - výrobců keramiky, která je na její výrobě existenčně závislá, a protože v okolí není žádné jiné pracovní uplatnění, v komunitě jsou matriarchální zvyklosti. Projekt spočívá ve výstavbě dvou ekologických staveb, jedna je určena k prezentaci a komerci keramiky a druhá ke školicím a sociálním aktivitám komunity. Projekt se zasloužil na zviditelnění řemeslné výroby ve vesnici Hchéchna a hrnčičství z oblasti Sejnane bylo zapsáno 28.11.2018 na seznam světového nehmotného kulturního dědictví UNESCO. Projekt ve vesnici Hchéchna pokračoval i v roce 2019 dovybavením obou staveb a vybudováním dětského hřiště v bezprostředním sousedství, které umožní matkám - hrnčičkám zabavit děti, aby se samy mohly věnovat řemeslné výrobě a jejich zanedbané školní docházce.

V roce 2020 byl vybrán k implementaci projekt zaměřený na **terciální čištění odpadní vody**, který je implementován v zemědělském sdružení GDA Sidi Amor v Ariane na předměstí velkého Tunisu, jeho cílem je přenos know-how českého výrobce In- ECO Team do Tuniska s cílem zde zkušebně ověřit technologii terciálního čištění odpadní vody. Projekt řeší problematiku srážkového deficitu, který se stává pro zemědělskou výrobu Tuniska prioritním problémem.

5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu

Automobilový průmysl. Prohlubující se obchodní deficit země negativně ovlivňuje import vozidel, který se v roce 2018 propadl o 19,3%. Devalvace dináru současně způsobila nárůst ceny vozidla pro koncového spotřebitele o 16% a automobilový průmysl se zatím nevrátil k původnímu slibnému růstu. Tunisko vyváží mechanické a elektrické díly pro automobily a zásobuje mj. i 10 továren VW Group, v roce 2018 byly založeny další provozy na výrobu elektronických součástí a rozšířeny provozy na kompletaci svazků vodičů a lamel. Vývoz autodílů představuje 40% tuniského exportu. Tunisko má předpoklady pro kompletní výrobu automobilů. Prvním domácím výrobkem je Peugeot 404 pick-up. 100% zahraniční investice v oblasti autodílů rostou, zejména v regionech, což vyvolává potřebu modernizace infrastruktury, pro kterou bude Tunisko potřebovat nákladní vozy a stavební stroje. Tuniská vláda rovněž usiluje o modernizaci a dobudování autobusových linek, což předpokládá kompletní dodávky zařízení a dopravních prostředků.

Energetický průmysl. Sektoru dominuje výroba elektřiny spalováním plynu, v menší míře těžba ropy a plynu. Tunisko přijalo v roce 2015 energetickou strategii, v rámci které hodlá získávat 30% energie z obnovitelných zdrojů do roku 2030, především solární a větrné. Dovozy fotovoltaických panelů mají snížené clo a DPH s cílem urychlit využívání alternativních zdrojů energie. Oblast obnovitelných zdrojů je vysoce perspektivní, protože z obnovitelných zdrojů je zatím získáváno necelých 3,5% (1,7% z hydroelektrárny a 1,5% větrná a solární energie). Stanovený cíl pro rok 2030 se nepodaří zajistit bez investičních projektů na regionální úrovni. Energetický deficit je 59% a perspektivu představuje solární a větrná energie s potenciálem 280 GW u solární a 10 GW u větrné energie. Energetický sektor se podílí z 26% na tvorbě HDP a zaměstnává 20 000 pracovníků.

Kovozpracovatelský průmysl. Tunisko je tradičním vývozcem kabelových svazků a komponentů pro automobilový a letecký průmysl, pro které spotřebovává železné, ocelové a hliníkové produkty. Dále tyto produkty využívá ve stavebním a těžebním průmyslu. Výrobky z hliníku, zejména obalový materiál (hliníkové folie) poptává potravinářský průmysl.

Obranný průmysl. Zajištění obrany země je nezbytností pro obnovení turistického průmyslu, proto projevují silové rezorty zájem o obranné technologie k prevenci a potírání terorismu. Daří se zbráním (CZ P-10 C a CZ Scorpion), v rozpočtu Ministerstva vnitra je naplánována akvizice obrněného prostředku 4x4 pro Národní gardu, vláda projevuje zájem o zodolněné limuzíny pro přepravu VIP. Oblast obranného průmyslu je uzavřena pro vstup jakéhokoliv mimostátního (domácího i zahraničního) kapitálu, technickou pomoc nabídly Tunisku Turecko a Velká Británie. Rozpočet Ministerstva národní obrany roste a představuje 3,8% HDP, akvizice vojenského materiálu se spoléhá na štědré dary a deficit státního rozpočtu blokuje probíhající akviziční procesy. Vítězný tendr na dodávku 4 TATRA 8x8 s motorizací DAF nebyl z důvodu nedostatku financí Ministerstvem národní obrany v roce 2018 realizován. Obnova letounů L 159T a L 410 nepřipadá, vzhledem k finančnímu deficitu Tuniska v úvahu, proto se předpokládá, že se tuniské letectvo bude snažit udržet oba typy českých letounů v provozuschopném stavu realizací oprav a modernizacemi. Vojenský veletrh IADE 2020 na Djerbě prokázal, že zájem tuniské strany o českou leteckou techniku je stálý, v případě L59T jsou letecké síly Tuniska připraveny hledat další řešení a u typu L 410 projevují Tunisané zájem stát se pověřeným servisním střediskem pro Afriku.

Vodohospodářský a odpadní průmysl. Tunisko prozatím disponuje zdroji pitné vody (55% povrchové a 45% podpovrchové), i když spotřeba na osobu a rok je jen 430 m³ místo referenčních 1000 m³ na osobu a rok. Podle expertních analýz dojde do roku 2030 ke kritickému snížení zásob. Podle dostupných informací žije v Tunisku 1,8 M lidí bez pitné vody, proto se dá předpokládat, že oblast získávání, distribuce a čištění odpadních vod je vysoce perspektivní oblast, pro kterou je v ČR dostatečné know-how. Tunisko musí vodní zdroje diverzifikovat a investovat do technologií zadržování, čištění odpadních vod a odsolování mořské vody. 80% celostátní spotřeby vody je využito k zemědělskému zavlažování. Plánovaná je modernizace vodovodního řádu v regionech Cap Bon a Sfax, výstavba odsolovací stanice v regionu Gabes a výstavba dalších retenčních nádrží v Ettine, Oued Mellegue, Kalaa El Kobra, Saida, Sarrat, Ed Douamiss, Serrat a El Kebir. Ambiciózní projekty za účasti zahraničních investorů počítají s odsolením a rekultivací okrajů Sahary, která se stále rozšiřuje a zabírá již 75% území Tuniska. Modernizaci potřebuje celá oblast svozu a likvidace komunálního

odpadu, která se částečně zlepšila po založení environmentální policie, která pokutuje znečišťování veřejných prostranství.

Zdravotnický a farmaceutický průmysl. Stávající zdravotnická infrastruktura vyžaduje modernizaci (civilní i vojenská nemocniční zařízení). Schválená je investice do nemocnice Gafsa (260 MD), renovace nemocnice v Gabes a výstavba nemocnice v Jelma, na kterou poskytl Kuvajt 50 MD. Pro nemocnici v Sidi Bouzid se dokončuje studie proveditelnosti a výstavbu o objemu 280 MD připravuje Francie. Výstavba dalších regionálních nemocnic (El Jem, Dahmani, Haffouz, Sbiba a Manouba) zůstává i nadále v plánech realizace a případná výstavba půjde na vrub dalšího zadlužení. Rozvojové ambice vlády omezuje « brain drain » lékařů především do Německa a Francie. Nedostatečnou péči ve státním sektoru nahrazují soukromé kliniky (49% lékařské péče) a jejich síť se dále rozšiřuje, málokdo si je však může dovolit. Tunisko se profiluje v plastické chirurgii a wellness, tyto oblasti vyhledává klientela z EU. Rozvíjející se balneoterapie zajišťuje celoroční provoz hotelových komplexů na pobřeží. Národní farmaceutický průmysl sdružuje SIPHAT, který často poptává formou veřejných tendrů mechanizaci a základní suroviny pro výrobu léčiv pro vlastní potřebu i export do subsaharského regionu. SIPHAT přepracovává polotovary dovezené od evropských výrobců do léčiv, které prodává Centrální lékárně Tuniska, která udržuje ústřední zásobu léčiv a často poptává očkovací látky, dodavatel však musí prokázat deklarované parametry a léčivý účinek léku, aby byl zapsán do databáze možných dodavatelů. SIPHAT je tradičním zákazníkem evropských dodavatelů, v současné době však vězí v dluhové pasti, do které se sám dostal tím, že nahradil tradiční evropské dodavatele neznámými z Asie a následně musel stahovat, na základě zásahu Centrální lékárny Tuniska, léčiva z oběhu. Po vyrovnání dluhů, za které převzal záruku stát, představuje státní SIPHAT stabilní příležitost pro české dodavatele chemikálií pro výrobu léčiv.

Zemědělský a potravinářský průmysl. Zemědělský a potravinářský průmysl zajišťuje 15% pracovních příležitostí v regionech. Spotřeba potravin v Tunisku neustále roste, potravinářské výroby jsou neefektivní a vyžadují zásadní modernizaci v oblasti plnicích a balících linek tak, aby potravinářské provozny plnily předpisy EU a měly exportní potenciál. Chybí kapitál, a proto se otevírají příležitosti v oblasti jak technologické, tak i investiční modernizace potravinářských výrob. Vysoce efektivní oblastí možné kooperace je společné zpracování potravin, jako je plnění olivového oleje na plnicích linkách dodaných z ČR, zpracování datlí a jejich derivátů, zpracování pomerančů na dřeně a džemy, zejména dětské výživy jsou perspektivní vzhledem k nezládnutí sterilizačního procesu. To platí i pro technologickou a investiční spolupráci v oblasti mlékařské výroby a energeticky náročné výrobě sušeného mléka, pro kterou chybí výhradnímu výrobcovi provozní kapitál, a proto byla monopolním dodavatelem elektrické energie odpojena linka a sušení mléka je zastaveno. Český export mléčného a jatečného skotu je rovněž perspektivní, naráží však na nedostatek krmiva v Tunisku, který neumožnil rozjednaný dovoz mladého dobytka na dokrmění. Cena hovězího dobytka na trhu stoupá a je ho nedostatek. Vzhledem k vysokému počtu turistů (9 milionů ročně) roste poptávka po dalších typech piva než jsou místní značky. Vzhledem ke skokovému přílivu Libyjců a rostoucí oblibě Tuniska u Alžířanů, trvá předpoklad dlouhodobě vyšší poptávky po potravinářských a zemědělských výrobcích. Vzhledem ke klimatickým podmínkám, náboženským zvyklostem a rozšířenému diabetes mezi obyvatelstvem, navyklým na průměru sladkostí, lze spatřovat potenciál v segmentu neslazených nealkoholických nápojů a potravin pro diabetiky.

Železniční a kolejová doprava. Tuniská vláda usiluje o modernizaci a dobudování tramvajových a železničních linek, což předpokládá kompletní dodávky zařízení a dopravních prostředků i z druhé ruky. Jsou vypisovány tendry na dodávky železničních vozidel pro státní železnice a pro těžební společnost fosfátů, převažující rozchod kolejnic je 1,1 m. Perspektivní je i oblast dokončení projektu další linky lehkého metra (tramvajových linek) pro hlavní město Tunis a tramvajové linky pro Sfax, jakož i železnice spojující Tunis s regiony. Vzhledem k obchodnímu deficitu Tuniska, bude administrativně navrhovat realizace formou zahraničních investic.

Podkapitoly:

5.1. Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

5.2. Kalendář akcí

5.1 Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Tuniská strana definovala do Protokolu ze 4. smíšené komise česko-tuniské spolupráce v hospodářské oblasti tyto **priority**:

- strojírenská výroba pro auto-průmysl a aeronautiku,
- energie z obnovitelných zdrojů,
- recyklace pevných odpadů a úprava vody,
- informační technologie,
- průmyslová výroba,
- elektrická a elektronická zařízení,
- zemědělská průmyslová výroba.

5.2 Kalendář akcí

Kalendář akcí mezinárodního výstaviště **Tunis - Le Kram** (tabulka se průběžně doplňuje)

název akce	komodita	termín	periodicita
HEALTH EXPO, LAB EXPO	zdravotnictví	3.-6.3.2020	bienále
SITK AFRICA	informační a komunikační technologie	9.-11.6.2020	roční
SIAT 2020	investiční příležitosti v zemědělství, zemědělské technologie	7.-10.10.2020	bienále
CARTHAGE 2020	stavebnictví	7.-10.10.2020	bienále
SIET	textilní stroje	11.-22.11.2020	trienále
Veletrh autodílů	autodíly a autopříslušenství	25.-28.11.2020	bienále
Carrefour d'affaire et des Technologies	technologické a inovace	2.-4.11.2020	bienále
Festival de la Porcelaine	užitkový a dekorační porcelán	11.-20.12.2020	bienále
Tunisia Horteca Expo	potravinové zemědělství	2/2021	roční

PACK PRINT, PLASTIC EXPO	balící technika, plasty a kaučuk	3/2021	bienále
CLIMEXPO	klimatizace a topení	4/2021	bienále
HYDRAMED	hospodaření s vodními zdroji v regionu středomoří	4/2021	bienále
SIED EXPO	obnovitelné zdroje	4/2021	bienále

Kalendář akcí mezinárodního výstaviště **Sfax** (tabulka se průběžně doplňuje)

MEDIBAT	regionální stavební středomořský veletrh	3.-6.3.2021	bienále
Foire Internationale de Sfax	zemědělská technika, elektrospotřebiče pro domácnost, nábytek	19.6. - 4.7.2020	roční
SIB Sfax	Informatika, multimédia a komunikace	září 2020	roční

6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Členství České republiky v Evropské unii je vnímáno jako nesporný benefit a záruka kvality a jakosti české produkce. V říjnu 2016 se podařilo, úsilím velvyslanectví a asociací výrobců a zaměstnavatelů na české i tuniské straně založit **Česko-tuniskou Radu obchodní spolupráce**, která má 10 zakládajících členů. Rada je založena jako zájmová základna bez právní subjektivity, kolem které se generují obchodní příležitosti. Velvyslanectví současně ve spolupráci s podnikatelskou sférou navrhuje k realizaci tematicky zaměřené projekty ekonomické diplomacie (PROPED) které slouží k bližšímu poznání teritorií a jejich skutečných potřeb s cílem navázání budoucích osobních kontaktů a uvítá náměty podnikatelské sféry k realizaci incomingové nebo outcomingové mise. Kromě asociace **CONNECT** má velvyslanectví nastaveny i spolupracovatelské vazby se sdružením **UTICA** a **CCI** (průmyslovými komorami) Tunis CCIT, Sfax CCIS a Bizerte CCINE. Představitelé Jihomoravského kraje navštívili opět v říjnu 2019 **gubernorát Bizerte** a pokračovali zde v jednání o budoucí spolupráci, v přípravě je návštěva guvernéra Bizerte v Jihomoravském kraji.

Podkapitoly:

- 6.1. [Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej](#)
- 6.2. [Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu](#)
- 6.3. [Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku](#)
- 6.4. [Požadavky na propagaci, marketing, reklamu \(využití HSP\), významné veletrhy a výstavy v teritoriu](#)
- 6.5. [Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)
- 6.6. [Trh veřejných zakázek](#)
- 6.7. [Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka](#)
- 6.8. [Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk\(y\), státní svátky, pracovní a prodejní doba](#)
- 6.9. [Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria \(oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince\)](#)
- 6.10. [Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR](#)
- 6.11. [Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU](#)

6.1 Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Podle zkušeností českých firem v Tunisku je pro rozvoj podnikání zásadní **místní zástupce**. V prvopočátku je vhodné využít některého z poskytovatelů dovozních služeb, kterých zde působí celá řada a jsou specializovány podle portfolia produktů, například: MJ Honest, CERCO, N.E.W.S., Shirmann International Trade, Tunisia Medicine, STE Chahed International Trade.

Založení podniku v Tunisku se skládá z těchto 10 kroků:

- (1) Deklarace zámyslu založit podnik tuniské Agentuře pro podporu průmyslu (API),
- (2) Otevření účtu v tuniské bance a složení základního kapitálu,
- (3) Registrace podniku u daňového úřadu v 10 exemplářích (*poplatek 5 TD*),
- (4) Předložení investičního projektu API,
- (5) Uzavření nájemní smlouvy pro místo podnikání a její verifikace místně příslušnou evidencí obyvatelstva,
- (6) Přidělení čísla daňové identifikace "Matricule fiscale",

(7) Evidence obchodním registrem (*poplatek 5 TD*),

(8) Zpracování příspěvku do úředního věstníku Tuniské republiky "Journal officiel de la République tunisienne" JORT ve francouzštině a v arabštině,

(9) Předání příspěvku tiskárně oficiálního věstníku JORT do tisku (*poplatek 55 TD*),

(10) Předložení výtisku JORT obchodnímu registru, který jej orazítkuje a stává se tak zakládací listinou (*poplatek 15 TD*).

6.2 Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

Dovozy se do Tuniska systemizují na **neformalizované dovozy**, **dočasné dovozní povolení** a **dovoz na dovozní certifikát**. **Neformalizované dovozy** zahrnují poštovní zásilky k profesionálnímu použití příjemce, dovozy realizované do plně vývozní společnosti, dovozy do bezcelní zóny, dovozy polotovarů určených k dalšímu zpracování (do 100 000 TD ročně) a reklamace. Do 6 měsíců se jedná o **dočasné dovozní povolení**, to schvaluje, na základě pro forma faktury, banka. **Dovozní certifikát** schvaluje Ministerstvo průmyslu/obchodu a je platné 6 měsíců po jeho vystavení, lze jej plnit průběžně nebo po částech.

Celní formality pro dovoz na dovozní certifikát jsou:

- faktura ve trojím vyhotovení,
- balící list,
- transportní list,
- technický list,
- EUR 1 při původu zboží z EU
- certifikát shody s legislativou. Nutnost certifikátu shody se prověř v databázi CCE (Contrôle de commerce extérieur) po specifikování výrobku s využitím všeobecné nomenklatury. Evropská značka shody je jen vhodná reference, tuniské úřady si provádějí vlastní zkoušky dováženého zboží.

Tarifní opatření: (Tarifní opatření se netýkají průmyslových výrobků, které jsou od cla osvobozeny podle dohody EU-Tunisko z roku 1995).

- Zvýšení celní sazby u potravinových produktů z 0% na 15% pro zemědělské produkty nebo produkty používané v zemědělství,
- Zvýšení celní sazby z 15% na 27% pro další položky zemědělské produkce
- Sazba 36% pro transformované potravinové produkty
- Zvýšení celní sazby u dalších položek z 20% na 30% u rybolovu a zboží, které nemá evropský původ.

Administrativní opatření

- Zvýšení celní zálohy z 10% na 15% ceny zboží (platné do konce roku 2020, kdy dojde ke změně celního zákona)
-

- Požadavek na předložení exportní deklarace výhradně ve francouzštině, angličtině nebo arabštině
- Opatření technické kontroly, celnice rozhodne, zda zboží podléhá technické kontrole, zboží uskladní a počká do doby obdržení výsledku technické kontroly.
 - Certifikát volného obchodu, jedná se o dokument prokazující, že zboží je volně prodejné v zemi původu, platí pro skupiny zboží: kosmetika, hračky, dětský textil
 - Centrální banka vydává zákaz obchodním bankám poskytovat úvěr na specifikované položky "zbytného charakteru"
 - v souvislosti s COVID - 19 jsou dovážené zdravotnické prostředky, testy a zařízení podrobeny předchozí autorizaci Ministertva zdravotnictví

Ad-hoc opatření omezující již schválený dovoz na dovozní certifikát.

- V časovém období 28.11/2018-7/2019 vydalo Ministerstvo obchodu Tuniska ad-hoc seznam položek spotřebního zboží (jedná se o položky z kapitol: 4,8,17-21,33-34,39,61-64,69-70, 85 a 95), jejichž cílem bylo omezit dovoz selektivně vybraných položek spotřebního zboží zavedením technických kontrol a kontrol podle technických podmínek pro dovoz (cahier des charges). Omezení se týkala marginálních položek českého zájmu (kosmetické výrobky, mýdla a čisticí prostředky, textilní výrobky, obuv, sanitární keramika, lustry a sklo, hračky). Na nátlak EU byla tato jednostranná opatření s poukázáním na uzavřenou Asociační dohodu EU-Tunisko na konci července 2019 odvolána.
- Nová tuniská administrativa zavádí dnem 21.4.2020 stejná dovozní omezení na dvě položky ze seznamu z 28.11.2018 a sice sýr (0406) a čokoláda a čokoládové výrobky (180631-180690). Delegace EU v Tunisu se domnívá, že nová tuniská administrativa zkouší přijatelnost návratu k původnímu seznamu z 28.11.2018 a dvou testovacích případech, a proto se proti rozhodnutí Ministertva obchodu Tuniska ohradila.

6.3 Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

základní rozdělení podniků, které lze založit	název formy/ CZ analogie	kapitál v TD	počet osob	osoba k jednání
fyzická osoba	živnost	0	1	živnostník
právnícká osoba	SUARL/s.r.o.	1 000	1	jednatel
	SARL/s.r.o.	1 000	2-50	jednatel
	SA/ kapitálová společnost	5 000	7	rada
	SCA/komanditní společnost	5 000	1+	jednatel

Druhy podniků z hlediska jejich režimu

typy exportních společností	podmínka	Výhody	Daně
výhradně exportní v bezcelní zóně	min 80% pro export min kapitál 500 EURO počet zaměstnaných cizinců 1- 4	0% DPH 30% na domácí trh bezcelní dovoz všeho potřebného	10% z výnosu 5% z dividend 0-16,57% sociální pojištění zaměstnanců
OFF-SHORE	kapitál 150 000 TD ve valutách, 66% kapitálu dovoz sídlo mimo TN a zemi trvalého pobytu majitele	plat zaměstnanců ve výši přes 133,35 EURO registrace za 72 hodin	10 leté daňové prázdniny z příjmu a zisku 0-16,57% sociální pojištění zaměstnanců
částečně exportní	do 80% export min kapitál 500 EURO	30% povoleno realizovat lokálně, náhrada DPH a cla za stroje a položky k dalšímu zpracování	10% z výnosu 25% z lokálních transakcí 0-16,57% sociální pojištění zaměstnanců

6.4 Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Hlavní veletržní areál leží na předměstí Tunisu v Kram, ve druhé nejprůmyslovější aglomeraci Tuniska, ve **Sfax je druhé největší výstaviště**, veletržní kalendáře obou areálů jsou uvedeny v bodě 5.2. (Třetí výstavní areál v Sousse se soustřeďuje na výstavy z oblasti turistického ruchu). Kromě uvedených jsou v Tunisu další veletržní centra jako je Kongresový palác, veletržní areál Charguia 1 nebo výstavní pavilon UTICA. V březnu 2020 se uskutečnil na mezinárodním letišti Djerba - Zarzis první veletrh vojenské a letecké techniky, spojený s leteckou show IADE 2020. Akce IADE je pojata jako bienále.

6.5 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Problematika spadá do působnosti Národního institutu pro normalizaci a ochranu duševního vlastnictví (INNOPRI) v podřízenosti Ministerstva průmyslu a obchodu, INNOPRI spolupracuje se Světovou organizací pro ochranu duševního vlastnictví a Kanceláří pro harmonizaci vnitřního trhu EU. Právní rámec ochrany duševního vlastnictví je v Tunisku široký včetně ochrany průmyslového vlastnictví (vynálezy, průmyslové vzory, integrované obvody, ochranná známka, chráněný název a zeměpisný původ). Problematiký je v Tunisku stále se rozšiřující **paralelní trh, který je založen na pašování a padělatelství**, představuje daňovou ztrátu 1,8 M TD a postihuje 50% veškerého zboží, v oblasti ochrany duševního vlastnictví se dotýká numerických produktů kultury a padělatelství značek parfémů, oděvů a doplňků. Generální ředitelství celní správy Tuniska si klade za cíl ve spolupráci se Světovou organizací celní správy dohledávat pirátské a padělané zboží

a snížit jeho výskyt o 10%.

6.6 Trh veřejných zakázek

Veřejné zakázky spravuje autorita **TUNEPS**, pracující pod autoritou úřadu vlády. Zakázky jsou uveřejňovány formou inzerátů v novinách. Základním rozlišením je **národní a mezinárodní tendr**. Zahraniční subjekt se může účastnit jen kategorie mezinárodní tendr, který je vypisován z důvodu technologické nebo kapitálové potřeby. Veřejné zakázky jsou přehledově uveřejněny na webu TUNEPS, www.tuneps.tn, detailní přístup s možností stažení zadávacích podmínek je možný až po registraci do TUNEPS. Registrace je dvoukroková, nejprve je třeba získat identitu, kterou poskytne Národní agentura elektronické certifikace TUNTRUST na základě dokumentace společnosti a cestovního pasu, www.tuntrust.tn TUNTRUST vydá po provedené kontrole dokladů a uhrazení správního poplatku elektronický klíč. Druhým krokem je registrace do TUNEPS, která je rovněž zpoplatněna a umožňuje bezplatný přístup k veškerým zadáním již vypsáných výběrových řízení po dobu 2 let. Prostřednictvím TUNEPS se předkládá technická část nabídky, administrativní a finanční část se zpravidla předkládá písemně spolu s prokázáním, že byla složena i vratná kauce ve stanovené výši, bez které není účast v tendru možná. Otevírání obálek je veřejné pro všechny, kteří podali nabídku. Podaná nabídka zůstává v platnosti 120 dnů, poté se s vítězem tendru uzavře smluvní vztah a vratná kauce se vrací všem účastníkům. Vítěz tendru skládá definitivní kauci, která je uvolněna po splnění celého rozsahu kontraktu, z vratné kauce se platí penále za zpoždění a další sankce za nesplnění technických parametrů jakož i likvidace reklamací v záruční lhůtě. K uvolnění definitivní záruky dochází po jednání dvoustupňové komise, první komise je na stupni zadavatele a druhá je celostátní komise veřejných zakázek, obě kontrolují řádné splnění předmětu dodávky a na základě řešitelem vystavené faktury ve výši definitivní kauce (po odečtení případného penále) je faktura ve výši definitivní záruky zadavatelem řešiteli proplacena a tím je smluvní vztah vyrovnán a uzavřen. Zcela samostatnou kapitolou jsou v Tunisku **veřejné zakázky v oblasti obrany a bezpečnosti**, které probíhají formou oslovení kompetentního řešitele, proto je užitečné "dát o sobě vědět".

6.7 Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka

Spory se řeší mediací s cílem nalezení shody, mediální autoritou je příslušná **obchodní komora**, další možností je arbitrážní mechanismus světové banky ICSID (International Centre for Settlement of Investment Disputes), potom se jedná o institucionalizovanou **mezinárodní obchodní arbitráž**. Vymahatelnost práva je však v Tunisku slabá a státní autority preferují vždy domácí firmu, proto je potřebné velmi dobře vybírat obchodního partnera, protože vyhrát v soudním sporu ještě není zárukou toho, že dojde k nápravě formou finančního plnění. Situaci dále komplikuje nekonvertibilita tuniského dináru a monopol Centrální banky Tuniska, pro devizové transakce.

6.8 Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba

Tunisko je sekulární, ale muslimská země, proto je nutné respektovat zvyky spojené s islámem, to platí zejména v období svatého měsíce Ramadánu (24.4.2020 - 26.5.2020). Konzumace alkoholu je legální, ale opilství, které způsobuje pohoršení je trestné. Sexuální vztahy mimo manželství jsou právně postížitelné, homosexualita, držení a požívání drog jsou trestné. Platí zákaz fotografování oficiálních budov (sídlo prezidenta, ministerstva, kasárna). Doprava je v Tunisku nepředvídatelná, to lze vyzpozorovat při přechodu chodců na označeném přechodu a zeleném světle, kdy nejsou jejich práva nikým respektována. Klima je v Tunisku na pobřeží teplé a vlhké, ve vnitrozemí suché, zimy jsou na pobřeží chladné a deštivé. Obchody jsou otevřeny každý den v týdnu převážně od 9 do 22 hodin. Úředními jazyky jsou arabština a francouzština, další jazyk angličtina. Moderní komunikační síť je založena na infrastruktuře, její spolehlivost a výkon však neodpovídá

evropskému standardu. ADSL je snadno dostupná, optickým vláknem jsou pokryty některé čtvrti hlavního města a severní předměstí, 3G/H+ je funkční na 75%, 4G zatím jen v počátcích. Hotely nabízejí WIFI s proměnlivou spolehlivostí.

Státní svátky v roce 2020:

- 1. 1. Nový rok
- 14. 1. Svátek revoluce 2011 a svátek mládeže
- 20. 3. Den nezávislosti
- 9. 4. Památka mučedníků
- 1. 5. Svátek práce
- 25. 7. Den republiky
- 13. 8. Den žen a rodiny
- 15. 10. Památka deportace

Církevní svátky 2020:

- 24. 4. začátek Ramadánu
- 25.-26.5. Aid El Fitr (konec Ramadánu)
- 31.7.-1.8. Aid Al Adha obětování berana (+/- 1 až 2 dny)
- 20.8. Ras El Am Hejri (Nový rok 1442) (+/- 1 až 2 dny)
- 29.10. El Mouled (narození Proroka) (+/- 1 až 2 dny)

6.9 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)

Pro pobyt do 90 dnů není nutné vízum, při delším pobytu jsou vízum a pobytová karta, kterou vystavuje Ministerstvo vnitra, povinné. Svévolné překročení délky povoleného pobytu se trestá pokutou. Tuniský dinár se získává výměnou ve směnárně, potvrzení o směně je nutno uschovat pro směnu nespotřebované měny zpět na valutu, protože vývoz dinárů není povolen. Dináry lze získat vyzvednutím z bankomatu, útržek vydaný bankomatem však nenahrazuje potvrzení o směně a nelze jej proto využít pro zpětnou směnu nespotřebovaných dinárů. Používání platebních karet u obchodníků, v restauracích a u čerpacích stanic není rozšířeno a v při platbě v hotelích je spojeno s dodatečným poplatkem.

Nebezpečí terorismu včetně únosů je v Tunisku vysoké. První pokusy o teroristické útoky v Sousse a Muzeu Bourgiby v říjnu 2013 byl zmařeny. 18.3.2015 došlo k teroristickému útoku na muzeum Bardo v centru Tunisu, při kterém zemřelo 21 turistů, 26.6.2015 přišlo o život 38 turistů v Port El Kantaoui u Sousse. Teroristé opakovaně útočili na bezpečnostní složky prezidenta republiky, poslední útok se nepodařilo odvrátit a 24.11.2015 přišlo o život na hlavní třídě Mohamed V. 13 příslušníků osobní ochrany prezidenta republiky a tímto dnem byl vyhlášen mimořádný stav, který je stále obnovován. V březnu 2016 došlo v Ben Guerdane na libyjské hranici k teroristickému útoku, v rámci kterého zemřelo 62 lidí. Prezident republiky i předseda vlády konstatují, že bezpečnostní hrozbou pro Tunisko je sousední Libye a připouští, že další útoky jsou možná pravděpodobné. Oblasti se zvýšeným rizikem jsou oblasti na hranici s Alžírskem a Libyí, kde probíhají pravidelné antiteroristické operace. Pro cesty se nedoporučují horské oblasti guvernoratů Kasserine a Kef a trojúhelníkem vymezený perimetr Siliana - Kairouan -Kasserine. (Viz konzulární informace/informace pro cesty a pobyt v Tunisku, www.mzv.cz/tunis). Nebezpečí představují navrátilci ze zón konfliktů, kterých se do země vrátilo od roku 2011 do října 2018 z Iráku a Sýrie 1 000. Jedná se osoby, které představují nebezpečí, proto byli všichni vyslechnuti a výsledkem šetření je přehled 102 osob a jedné organizace, kterým byly zmrazeny účty a bylo přistoupeno k jejich vyšetřování. Nad rámec tohoto počtu znemožnily úřady dalším 17 000 Tunisánů opustit zemi a zapojit se do bojových operací. Přesto působilo v zónách konfliktů 3 000 Tunisánů, kterých nakonec přežily desítky, které se rozptýlily do různých částí Afriky.

V Tunisku platí od teroristického útoku na autobus prezidentské gardy (24.11.2015) mimořádný stav který je nepřetržitě prodlužován.

6.10 Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

U zaměstnávání cizinců se rozlišují tyto dvě hlavní kategorie: **Cizinci nepodléhající povinnosti pracovního víza:** Do této skupiny patří živnostníci a zaměstnavatelé až do výše 30% zaměstnanců podniku (zahraničního nebo se zahraniční účastí) mohou být cizinci, od 4. roku se jejich počet snižuje na 10%, v každém případě je ale jejich minimální počet 4. Další kategorií jsou zaměstnanci v oblasti těžby, zaměstnanci nestátních organizací a zaměstnanci neziskových organizací spolupracujících s tuniskou vládou. Tito cizinci však musí požádat o vydání povolení k pobytu a včas vyžadovat jeho prodloužení. **Zaměstnanecké vízum a pracovní smlouva** se týká jedinečných profesí, které nejsou na místním trhu k dispozici, smíšených manželství, detašovaných pracovníků společných podniků, pracovníků působících ve sportu a umění, průvodců a animátorů cestovních kanceláří.

6.11 Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Všechny náklady spojené s poskytováním lékařské pomoci jsou placené hotově na místě. Návštěva lékaře bez ošetření se pohybuje od 30 do 60 dinárů, pokud je návštěva spojena s ošetřením, například drobný chirurgický úkol se pohybuje kolem 150 dinárů, rentgeny a další diagnostická pracoviště jsou soustředěny do specializovaných pracovišť, kde se každý úkon platí. Je potřeba vždy vyžadovat faktury, které lékař vystavuje francouzsky a veškeré doklady uschovat, z krabiček od léků je vhodné sejmout samolepky lékárny a vše následně předložit pojišťovně k likvidaci. **Uzavření cestovního pojištění nelze podcenit.** Tunisko má dva systémy zdravotnictví, **veřejné**, které se netěší dobré pověsti a **soukromé**, které je standardní a není třeba se jej obávat. Pro Tunisko není povinné žádné očkování, doporučuje se zkontrolovat účinnost očkování proti záškrtu, dětské obrně, tetanu, spalničkám. Doporučená očkování jsou: **žloutenka typu A, B, břišní tyfus a vzteklna.**

7. Kontakty

V Tunisku nepůsobí CzechTrade, CzechInvets, CzechTourism ani České centrum.

Podkapitoly:

- 7.1. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 7.2. Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)
- 7.3. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)
- 7.4. Internetové informační zdroje

7.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky v Tunisku

velvyslanec ČR v Tunisku: Mgr. Jan Vyčítal (od 7.2.2019)

98, Rue de Palestine, 1002 Tunis Belvédère, Tunisie

telefon: +216 71 78 19 16, +216 71 78 04 56, fax: +216 71 79 32 28, e-mail: commerce.tunis@mzv.cz

nepřetržitá diplomatická služba pro stav nouze: +216 98 464 617

7.2 Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)

Kontakty na teritoriální odbory na **MZV ČR** a **MPO ČR**: příslušný teritoriální odbor MZV: BVA - 224182974 a příslušný teritoriální odbor MPO: Odbor zahraničně ekonomických politik II - 224853131

7.3 Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

- 193 - Národní garda
- 197 - Policie
- 198 - Hasiči
- 190 - Záchranka
- 1200 - Infolinka
- Rychlá lékařská pomoc v Tunisu:
- SOS lékař - 71 744 215
- SOS sanitka - 71 725 555, 71 599 900
- Ministerstvo zdravotnictví:
- zelená linka 80 10 19 19
- ShocRoom operační centrum 71 567 500
- národní stanice pro nové nemoci 71 284 547, 560, 561

7.4 Internetové informační zdroje

- Celní regulace: <https://import-export.societegenerale.fr>
- API Agence de promotion industriel: www.tunisieindustrie.nat.tn
- výstaviště Tunis Le Kram: www.fkram.com.tn
-

výstaviště SFAX: www.foiredesfax.com

- veřejné zakázky: www.tuneps.tn
- zakládání společností: www.tunisia-societe.com, www.tunisie-sat.com,
- clo: www.douagne.tn
- ONMNE Referenční pracoviště pro nové a neznámé nemoci Ministerstva zdravotnictví: www.onmne.tn (ONMNE - Observatoire National des Maladies Nouvelles et Emergentes)